

Czwartek, 16 lutego 2023 r.

P9_TA(2023)0059

Dostępność nawozów w UE**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 16 lutego 2023 r. w sprawie komunikatu Komisji dotyczącego zapewnienia dostępności i przystępności cenowej nawozów (2022/2982(RSP))**

(2023/C 283/12)

Parlament Europejski,

- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 9 listopada 2022 r. zatytułowany „Zapewnienie dostępności i przystępności cenowej nawozów” (COM(2022)0590),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 24 marca 2022 r. w sprawie pilnej potrzeby przyjęcia unijnego planu działania dla zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego w UE i poza jej terytorium w związku z rosyjską inwazją na Ukrainę ⁽¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 20 października 2021 r. w sprawie strategii „Od pola do stołu” na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego ⁽²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 10 lutego 2021 r. w sprawie nowego planu działania dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym ⁽³⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji pt. „Tymczasowe ramy kryzysowe dotyczące środków pomocy państwa na rzecz wsparcia gospodarki po agresji Rosji na Ukrainę” ⁽⁴⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 23 marca 2022 r. w sprawie zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego i zwiększenia odporności systemów żywnościowych (COM(2022)0133),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 20 lipca 2022 r. zatytułowany „Oszczędzanie gazu na bezpieczną zimę” (COM(2022)0360),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 20 maja 2020 r. zatytułowany „Strategia »Od pola do stołu« na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego” (COM(2020)0381),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 ⁽⁵⁾,
- uwzględniając rozporządzenie (UE) 2022/1854 z dnia 6 października 2022 r. w sprawie interwencji w sytuacji nadzwyczajnej w celu rozwiązania problemu wysokich cen energii ⁽⁶⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1009 z dnia 5 czerwca 2019 r. ustanawiające przepisy dotyczące udostępniania na rynku produktów nawozowych UE, zmieniające rozporządzenia (WE) nr 1069/2009 i (WE) nr 1107/2009 oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 2003/2003 ⁽⁷⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. C 361 z 20.9.2022, s. 2.⁽²⁾ Dz.U. C 184 z 5.5.2022, s. 2.⁽³⁾ Dz.U. C 465 z 17.11.2021, s. 11.⁽⁴⁾ Dz.U. C 426 z 9.11.2022, s. 1.⁽⁵⁾ Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 1.⁽⁶⁾ Dz.U. L 261 I z 7.10.2022, s. 1.⁽⁷⁾ Dz.U. L 170 z 25.6.2019, s. 1.

Czwartek, 16 lutego 2023 r.

- uwzględniając dyrektywę Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotyczącą ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego ⁽⁸⁾ („dyrektywa azotanowa”),
 - uwzględniając dokument roboczy służb Komisji z dnia 4 stycznia 2023 r. pt. „Drivers of food security” [Czynniki sprzyjające bezpieczeństwu żywnościowemu] (SWD(2023)0004),
 - uwzględniając badanie Wspólnego Centrum Badawczego dotyczące technicznych propozycji bezpiecznego stosowania przetworzonego obornika powyżej progu ustanowionego dla stref narażonych na zanieczyszczenie azotanami w dyrektywie azotanowej (91/676/EWG) ⁽⁹⁾,
 - uwzględniając pytanie do Komisji w sprawie komunikatu Komisji dotyczącego zapewnienia dostępności i przystępności cenowej nawozów (O-000001/2023 – B9-0010/2023),
 - uwzględniając art. 136 ust. 5 i art. 132 ust. 2 Regulaminu,
 - uwzględniając projekt rezolucji Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- A. mając na uwadze, że nawozy i gospodarka składnikami odżywczymi mają zasadnicze znaczenie dla zapewnienia produkcji żywności w wystarczającej ilości i o wysokiej jakości, a także odgrywają decydującą rolę w kontekście światowego bezpieczeństwa żywnościowego; mając na uwadze, że obecne niedobory nawozów mogą mieć wpływ na uprawy w przyszłości;
- B. mając na uwadze, że produkcja i koszt nawozów mineralnych w dużej mierze zależą od dostępności i przystępności cenowej gazu ziemnego, a ich udział w światowych emisjach gazów cieplarnianych wynosi nawet 2,1 % ⁽¹⁰⁾; mając na uwadze, że produkcja składników nawozów takich jak azot i amoniak wymaga ogromnych ilości gazu ziemnego; whereas gas accounts for around 80 % of fertilisers’ production costs;
- C. mając na uwadze, że w UE przekroczono ograniczenia planety w odniesieniu do przepływów biogeochemicznych w obiegu azotu (3,3-krotnie) i obiegu fosforu (dwukrotnie) ⁽¹¹⁾;
- D. mając na uwadze, że światowy kryzys związany z nawozami mineralnymi i energią, wywołany nielegalną inwazją Federacji Rosyjskiej na Ukrainę 24 lutego 2022 r., zagraża światowemu bezpieczeństwu żywnościowemu i powoduje wzrost cen żywności, co może wyrzucić głęboki wpływ na najsłabsze grupy społeczne na całym świecie, które są w dużym stopniu uzależnione od dostępu do przystępnej cenowo i bogatej w składniki odżywcze żywności;
- E. mając na uwadze, że w przeszłości znaczna część gazu ziemnego wykorzystywanego do produkcji nawozów w UE pochodziła z Federacji Rosyjskiej; mając na uwadze, że Federacja Rosyjska jest głównym światowym dostawcą nawozów i ich podstawowych składników; mając na uwadze, że Rosja nadużywa swojej dominującej pozycji w zakresie dostaw gazu i nawozów jako broni politycznej; mając na uwadze, że utrzymanie wysokiego poziomu stosowania nawozów mineralnych może skutkować zasilaniem rosyjskich działań wojennych i wspieraniem innych autokratycznych reżimów;
- F. mając na uwadze, że inflacja poważnie wpływa na europejski sektor rolnictwa, w szczególności mocno obciążając bieżący budżet wspólnej polityki rolnej (WPR);

⁽⁸⁾ Dz.U. L 375 z 31.12.1991, s. 1.

⁽⁹⁾ Huygens, D., Orveillon, G., Lugato, E., Tavazzi, S., Comero, S., Jones, A., Gawlik, B. i Saveyn, H., Techniczne propozycje dotyczące bezpiecznego stosowania przetworzonego obornika powyżej progu ustanowionego dla stref narażonych na zanieczyszczenie azotanami na mocy dyrektywy azotanowej (91/676/EWG), Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg, 2020.

⁽¹⁰⁾ <https://www.nature.com/articles/s41598-022-18773-w>

⁽¹¹⁾ https://commission.europa.eu/publications/analysis-main-drivers-food-security_en, p 26.

Czwartek, 16 lutego 2023 r.

- G. mając na uwadze, że duża liczba europejskich producentów nawozów mineralnych ograniczyła swoją działalność lub całkowicie wstrzymała produkcję, głównie z powodu wzrostu kosztów gazu ziemnego, ale również z powodu opodatkowania i konkurencji ze strony mniej biurokratycznych krajów, co doprowadziło do niedoborów, wzrostu cen nawozów i niższych plonów z powodu niezdolności rolników do otrzymania nawozów, których potrzebują, aby sprostać wymaganiom produkcyjnym, a w konsekwencji wpłynęło na dostępność i przystępność cenową żywności;
- H. mając na uwadze, że najwięksi na świecie producenci nawozów odnotowują rekordowe zyski⁽¹²⁾;
- I. mając na uwadze, że rolnicy zadają sobie obecnie pytanie, w jakim stopniu mogą ryzykować przy podejmowaniu decyzji dotyczących siewu i produkcji, a nawet stoją przed decyzją o całkowitym zaprzestaniu działalności rolniczej, ponieważ ceny nawozów są bardzo niestabilne i w ciągu ostatnich dwóch lat wzrosły do poziomów, jakich w Europie nigdy wcześniej nie odnotowywano, a to z kolei wpływa na poziom dochodów rolników, a nawet na zarządzanie gospodarstwem rolnym; mając na uwadze, że dostępność surowców do produkcji nawozów nie jest zagwarantowana, co może spowodować niedobory w gospodarstwach w sezonie wegetacyjnym;
- J. mając na uwadze, że wzrost kosztów środków produkcji rolnej to ważny czynnik wpływający na wysokie ceny artykułów żywnościowych w ciągu ostatnich dwóch lat; mając na uwadze, że przewidywane obecnie ceny zbóż ze zbiorów w 2023 r. nie odzwierciedlają obecnych kosztów środków produkcji, w związku z czym dochody mogą być niższe od kosztów produkcji; mając na uwadze, że w niektórych państwach członkowskich, zwłaszcza w tych, dla których wojna w Ukrainie nie jest sprawą odległą, cena sprzedaży już nie pokrywa kosztów produkcji; mając na uwadze, że w wyniku inwestowania w nawozy w okresie, kiedy ceny utrzymują się na wysokim poziomie, rolnicy są narażeni na ryzyko związane z możliwością znacznego spadku cen nawozów w perspektywie krótkoterminowej;
- K. mając na uwadze, że ze względu na zwiększone wymogi płynności i niestabilność rynku nawozów wielu drobnych przedsiębiorców nie jest w stanie podjąć ryzyka związanego z wejściem na rynek, co zmniejsza konkurencyjność; mając na uwadze, że Komisja powinna podjąć działania z myślą o ograniczeniu tego ryzyka i umożliwieniu większej konkurencji;
- L. mając na uwadze, że w strategii „Od pola do stołu” na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego ustalono cel polegający na ograniczeniu utraty składników odżywczych o co najmniej 50 % przy jednoczesnym zadbaniu o to, by nie doszło do pogorszenia żyzności gleby; mając na uwadze, że w swojej rezolucji z dnia 20 października 2021 r. w sprawie strategii Parlament z zadowoleniem przyjął ten cel, podkreślając również potrzebę zadbania o to, aby nie doszło do pogorszenia żyzności gleby; mając na uwadze, że realizacja tego celu ograniczy stosowanie nawozów o co najmniej 20 % do 2030 r.;
- M. mając na uwadze, że obecny kryzys w dostępności nawozów mineralnych uwypukla zasadniczą rolę zwierząt gospodarskich w zapewnieniu równowagi europejskiego rolnictwa w utrzymaniu produkcji roślinnej poprzez zastępowanie i uzupełnianie nawozów mineralnych; mając na uwadze, że nadal istnieje wiele źródeł organicznych składników odżywczych, które nie są obecnie w pełni wykorzystywane, takich jak obornik zwierzęcy, produkty pofermentacyjne, odchody owadów i osady ściekowe; mając na uwadze, że przetwarzanie organicznych składników odżywczych na ekologiczne produkty nawozowe może odegrać ważną rolę w osiągnięciu celów strategii „Od pola do stołu” i celów klimatycznych Unii;
- N. mając na uwadze, że według połączonego wskaźnika suszy (CDI), obejmującego pierwsze dziesięć dni sierpnia 2022 r., 47 % upraw w Europie znajdowało się w stanie ostrzeżenia przed poważną suszą, a 17 % w stanie krytycznym; mając na uwadze, że w regionach dotkniętych suszą wiosną 2022 r. warunki pogorszyły się w największym stopniu⁽¹³⁾;
- O. mając na uwadze, że odzyskiwanie azotu z obornika (RENURE) jako element systemów gospodarowania obornikiem umożliwia postęp w kierunku gospodarki o bardziej zamkniętym obiegu i efektywniejsze wykorzystanie zasobów w unijnym systemie żywnościowym;
- P. mając na uwadze, że Wspólne Centrum Badawcze Komisji opracowało kryteria bezpiecznego stosowania przetworzonego obornika powyżej progu ustanowionego dla stref narażonych na zanieczyszczenie azotanami w dyrektywie azotanowej;

⁽¹²⁾ <https://grain.org/system/articles/pdfs/000/006/903/original/The%20Fertiliser%20Trap%20English%20-%20Embargoed%208th%20November%202022.pdf?1667838216>

⁽¹³⁾ https://edo.jrc.ec.europa.eu/documents/news/GDO-EDODroughtNews202208_Europe.pdf

Czwartek, 16 lutego 2023 r.

1. zwraca uwagę na doniesienia o wzroście cen nawozów azotowych o 149 % we wrześniu 2022 r. i z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji dotyczący nawozów oraz jej ambitny plan zapewnienia dostępności i przystępności cenowej nawozów, przy racjonalnych cenach, aby zagwarantować odporność sektora rolnego UE;
2. podkreśla, że dostępność wszystkich rodzajów nawozów i produkcja nawozów ma zasadnicze znaczenie dla dostaw żywności dla obywateli UE, dla światowego bezpieczeństwa żywnościowego, dla zapewnienia żyzności gleby i dla uniknięcia wyjałowienia gleby; zauważa, że produkcja nawozów ma również zasadnicze znaczenie dla produkcji AdBlue dla sektora transportu i CO₂ dla przemysłu spożywczego; jest zaniepokojony bezprecedensowym wzrostem cen nawozów azotowych, do czego przyczyniły się również wysokie ceny gazu ziemnego i zakłócenia w jego dostawach, a także podkreśla, że może to mieć znaczący wpływ na koszty produkcji rolnej i konkurencyjność sektora rolnego UE;
3. podkreśla, że ograniczona dostępność nawozów w 2022 r. doprowadziła do wyczerpania resztkowych rezerw nawozów w glebie, co może mieć znaczący wpływ na europejską produkcję żywności w 2023 r.;
4. uważa, że środki określone w komunikacie przez Komisję stanowią dobry początek, zwłaszcza że stanowią bezpośrednią odpowiedź na kryzys nawozowy, ale wciąż są niewystarczające, aby zaradzić zakłóceniom na rynkach nawozów i zapewnić długoterminową autonomię strategiczną w odniesieniu do nawozów; wzywa Komisję do opracowania długoterminowej strategii UE na rzecz nawozów oraz do przedstawienia do czerwca 2023 r. długoterminowej strategii UE dotyczącej składników odżywczych w glebie; wzywa do szybkiego podjęcia całościowych działań, co pozwoli uniknąć nowej zależności od importowanych nawozów lub importu energii i nośników energii oraz zapewnić światowe bezpieczeństwo żywnościowe przez wspieranie dostosowanej do zmiany klimatu zrównoważonej produkcji żywności przy poszanowaniu środowiska i jednoczesnym uwzględnieniu regionalnych, europejskich i światowych warunków gospodarczych i kontekstu społecznego;
5. podkreśla, że niezbędne są długofalowe rozwiązania wprowadzone na szczeblu europejskim, zwłaszcza aby uniknąć wszelkich zakłóceń gospodarczych między sektorami rolnictwa państw członkowskich;
6. przypomina, że nawet krótkotrwała niedostępność lub nieprzystępność cenowa nawozów mogą zagrozić terminowej uprawie i negatywnie wpłynąć na dochody rolników; przypomina ponadto, że może to przyczynić się do braku bezpieczeństwa żywnościowego;
7. podkreśla, że wzrost kosztów środków produkcji wpływa na rolnictwo UE, i zwraca uwagę, że rolnicy z innych regionów, takich jak Rosja i Ameryka Południowa, mają dostęp do znacznie tańszych nawozów, co osłabia konkurencyjność rolników z UE;

Działania krótkoterminowe

8. wzywa państwa członkowskie i Komisję, aby rozważyły wykorzystanie rezerwy rolnej na rok budżetowy 2023 w celu niezwłocznego wsparcia rolników w obliczu wykładniczego wzrostu kosztów nawozów i wynikającego z niego wzrostu kosztów produkcji;
9. podkreśla jednak, że wykorzystanie rezerwy kryzysowej nie jest wystarczającą reakcją finansową, aby sprostać wyzwaniom, oraz że stawienie czoła obecnemu kryzysowi wymaga bardziej zdecydowanej reakcji; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by zapewniły wsparcie rolnikom do czasu ustabilizowania się rynku i udostępnienia alternatyw dla nawozów mineralnych; zauważa, że systematyczne obniżki budżetu WPR wraz z presją inflacyjną jeszcze bardziej zmniejszyły rentowność unijnych gospodarstw rolnych;
10. w tym kontekście wzywa państwa członkowskie, aby w krajowych planach awaryjnych priorytetowo traktowały stały i nieprzerwany dostęp do gazu ziemnego i energii elektrycznej po przystępnych cenach do produkcji nawozów, AdBlue i CO₂ z myślą o zapewnieniu długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego, konkurencyjności na globalnym rynku i funkcjonującego sektora transportu;
11. obawia się, że wsparcie dla rolników i producentów nawozów w ramach tymczasowych kryzysowych środków pomocy państwa może stworzyć ryzyko ponownej nacjonalizacji, fragmentacji i konkurencji między różnymi rynkami oraz wśród samych rolników; podkreśla, że należy wspierać wspólne środki, oraz podkreśla potrzebę zapewnienia równych warunków działania i sprawiedliwego podziału dostaw w całej Unii;

Czwartek, 16 lutego 2023 r.

12. przypomina w tym kontekście, że podczas śródkresowego przeglądu wieloletnich ram finansowych może pojawić się możliwość podniesienia środków w budżecie WPR oraz uwzględnienia poważnego wpływu inflacji na koszty środków produkcji i dochody gospodarstw rolnych; zachęca UE do poszukiwania alternatywnych źródeł finansowania poza WPR, do opracowania odpowiednich środków zapewniających przystępność cenową i dostępność nawozów w UE oraz do złagodzenia skutków gospodarczych deficytu nawozów;

13. przypomina państwom członkowskim o możliwości opracowania, w ramach ich planów strategicznych WPR, konkretnych ekoschematów promowania nawozów organicznych lub dążenia w większym stopniu do optymalnego poziomu pH gleby, co ograniczyłoby potrzebę nawożenia i skutkowałoby maksymalnym wykorzystaniem ograniczonych dostaw, lub interwencji sektorowych w rozdziale dotyczącym innych sektorów, które mogą obejmować m.in. środki stymulujące rozwój rozwiązań alternatywnych wobec nawozów mineralnych, wspierające wspólne i oparte na współpracy podejście do scenariuszy niedoboru oraz stosowanie innowacji i technologii w celu ograniczenia stosowania nawozów;

14. uznaje i popiera rolę odgrywaną przez spółdzielnie rolno-spożywcze ze względu na ich zdolność logistyczną, organizacyjną i gospodarczą do promowania projektów lokalnej produkcji nawozów, zarówno nawozów zwierzęcych, jak i alternatywnych dla nawozów opartych na paliwach kopalnych;

15. wzywa Komisję, by wspierała państwa członkowskie w określaniu rozwiązań, które umożliwią skuteczne wykorzystanie planów strategicznych WPR i pomogą rozwiązać problemy związane z nawozami; zachęca państwa członkowskie do przeprowadzenia – w razie konieczności – przeglądu krajowych planów strategicznych WPR w celu zlikwidowania luk, aby zoptymalizować i ograniczyć stosowanie nawozów i utratę składników odżywczych, zachęcić do zastępowania i uzupełniania nawozów mineralnych składnikami odżywczymi ze źródeł organicznych oraz przyspieszyć odpowiednie środki nawożenia, aby zagwarantować żyzność gleby i optymalne plony, a jednocześnie nie dopuścić do ucieczki emisji w regionach o niższych standardach produkcji; podkreśla, że przeglądy te należy przeprowadzić w odpowiednim czasie, pod warunkiem że nie zmniejszy się ilości ani jakości produkcji, i nie należy ich traktować jako zmiany krajowych planów strategicznych WPR, co jest dozwolone tylko raz w roku; podkreśla wyraźne korzyści, jakie płodozmian z roślinami strączkowymi może przynieść w tym kontekście jako środek nawozowy, ze względu na zdolność do wiązania azotanów, co zmniejszy zapotrzebowanie na środki nawozowe; wzywa Komisję do dopilnowania, aby wszystkie państwa członkowskie umożliwiły swoim rolnikom wykorzystanie międzyplonów w kontekście norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska w ramach WPR;

16. zachęca państwa członkowskie do pełnego wykorzystania potencjału niedawno przyjętego rozporządzenia (UE) 2019/1009, które zmieniło przepisy dotyczące udostępniania na rynku produktów nawozowych UE i umożliwiło otwarcie jednolitego rynku UE na nawozy organiczne i pochodzące z bioodpadów przez zapewnienie dostępności dla nich oznakowania CE;

17. wzywa Komisję, by zaktualizowała definicję obornika w przepisach Unii przez wyraźne rozróżnienie między obornikiem przetworzonym a nieprzetworzonym, aby odpowiednio je uregulować, biorąc pod uwagę ich odmienny skład i ryzyko związane z zanieczyszczeniem;

18. wzywa Komisję do zgromadzenia dowodów naukowych dotyczących korzystnego wpływu sfermentowanego obornika i innych przetworzonych organicznych składników odżywczych na klimat i obniżenie ryzyka zanieczyszczenia wody; wzywa Komisję do wykorzystania pozytywnych skutków dla środowiska wynikających ze stosowania sfermentowanego obornika i innych przetworzonych organicznych składników odżywczych, jeżeli zostaną potwierdzone badaniami naukowymi, przez promowanie ich stosowania i ewentualne dostosowanie przepisów;

19. ubolewa, że komunikat nie służy ułatwieniu korzystania z organicznych alternatyw dla nawozów chemicznych, takich jak RENURE, produkty pofermentacyjne z odpadów organicznych uzyskane w drodze fermentacji beztlenowej odchodów zwierzęcych, a także inne skuteczne i sprawdzone instrumenty, które można stosować zarówno w rolnictwie, jak i w sektorze produkcji zwierzęcej, i wzywa w tym celu do zmiany załącznika III do dyrektywy azotanowej przy jednoczesnym dalszym przestrzeganiu zasad efektywności i bezpieczeństwa; w świetle obecnego kryzysu apeluje o stosowanie tymczasowego odstępstwa, ponieważ produkty RENURE i produkty pofermentacyjne mogą potencjalnie zastąpić nawozy chemiczne bez powodowania dodatkowych emisji, strat azotu lub produkcji obornika; wzywa w związku z tym Komisję, by bez dalszej zwłoki, najpóźniej w swoim przyszłym planie działania w zakresie zintegrowanej gospodarki składnikami odżywczymi, zaproponowała środki legislacyjne w celu rozpoczęcia legalnego i bezpiecznego stosowania kryteriów opracowanych przez Wspólne Centrum Badawcze, aby umożliwić bezpieczne stosowanie RENURE powyżej progów ustanowionych w dyrektywie azotanowej dla stref narażonych na zanieczyszczenie azotanami;

Czwartek, 16 lutego 2023 r.

20. zauważa, że wykorzystanie produktów z biokonwersji przez larwy owadów jako nawozu może odegrać istotną rolę w zaspokajaniu zapotrzebowania gleby na składniki odżywcze; w związku z tym wzywa Komisję, by zachęcała do wykorzystywania produktów z biokonwersji przez larwy owadów poprzez usunięcie jak najszybciej zbędnych obciążeń prawnych i administracyjnych;
21. podkreśla, że wszelkie opóźnienia w uznaniu ponownego wykorzystywania składników odżywczych z przetworzonego obornika na takich samych warunkach jak w przypadku nawozów chemicznych przedłużyłyby brak równych warunków działania w odniesieniu do produktów nawozowych o takich samych właściwościach;
22. wzywa Komisję i Radę do przedłużenia tymczasowego zawieszenia ceł przywozowych na wszystkie nawozy mineralne, z wyjątkiem nawozów pochodzenia rosyjskiego lub białoruskiego, aby zwiększyć dostępność nawozów dla rolników, a tym samym wyrzucić stabilizujący wpływ na ceny i zwiększyć dynamikę rynku europejskiego dzięki poprawie logistyki i zmniejszeniu obciążeń administracyjnych; podkreśla, że UE nie powinna zastępować jednej zależności inną, tym razem importowanymi nawozami, ani zagrażać przejściu na europejski przemysł nawozów niskoemisyjnych, co doprowadziłoby do znacznego wzrostu emisji CO₂ w skali światowej i utrudniłoby osiągnięcie celów klimatycznych z Paryża;
23. wzywa do utworzenia mechanizmu wsparcia, aby pomóc przedsiębiorcom w zarządzaniu ryzykiem związanym z hurtowym zakupem nawozów; zwraca uwagę, że przedsiębiorcom należy zapewnić możliwość wejścia na rynek przy zmniejszonym ryzyku poprzez system zakupów terminowych, który chroni ich przed narastaniem nadmiernego zadłużenia;
24. ubolewa, że Komisja nie przedstawiła oceny skutków ograniczenia utraty składników odżywczych co najmniej o 50 % do 2030 r., i apeluje o podjęcie natychmiastowych działań mających zaradzić tej sytuacji;
25. wzywa Komisję, by oceniła możliwość opracowania przepisów dotyczących ustanowienia mechanizmu wspólnego zakupu nawozów na szczeblu UE;
26. wzywa Komisję i Radę, by usprawniły funkcjonowanie europejskiego rynku nawozów przez ograniczenie jego logistycznych wąskich gardeł oraz by zapewniły równowagę, w szczególności w odniesieniu do przywozu, przez zmniejszenie obciążeń administracyjnych związanych z przywozem nawozów i handlem nawozami oraz przez ułatwienie dystrybutorom i rolnikom zakupów poza sezonem i przechowywania;
27. dostrzega zwiększone potrzeby pośredników handlowych w zakresie płynności oraz konieczność udostępnienia finansowania za pośrednictwem Europejskiego Banku Centralnego, aby ułatwić zaciąganie pożyczek i zawieranie transakcji terminowych na zakup nawozów;
28. wzywa Komisję do budowania strategicznych sojuszy z wiarygodnymi partnerami, aby ułatwić pozyskiwanie nawozów w perspektywie średnioterminowej;
29. podkreśla, że manipulacje na rynku mają wpływ na dostawy nawozów i mogą wpływać na kontrakty terminowe typu forward na zakup zbóż i pasz, prowadząc tym samym do dalszego wzrostu cen żywności dla konsumentów;

Działania średnio- i długoterminowe

30. zauważa, że surowce do produkcji nawozów mineralnych (gaz ziemny, fosfor i potas) pochodzą głównie spoza UE, często z reżimów autokratycznych, a samowystarczalność w odniesieniu do nawozów mineralnych nie jest realistyczna w perspektywie krótko- lub nawet średnioterminowej; wzywa zatem do położenia większego nacisku na średnio- i długoterminowe środki, w tym inwestycje i nowe modele biznesowe, które zmniejszają lub eliminują potencjalnie szkodliwe zależności od przywozu, a w szczególności zapobiegają powstawaniu nowych takich zależności i wzmacniają strategiczną autonomię UE w zakresie nawozów, w szczególności poprzez dekarbonizację i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii do produkcji nawozów ekologicznych, poprzez zapewnienie lepszego dostępu do nawozów organicznych i składników odżywczych ze strumieni odpadów pochodzących z recyklingu oraz zwiększenie obiegu zamkniętego rolnictwa, a tym samym wzmocnienie odporności unijnego sektora rolnego;
31. stwierdza, że nowy unijny mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂ (CBAM) ma istotny cel, jakim jest zapobieganie ucieczce emisji, który należy połączyć z innymi celami UE, takimi jak zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego;

Czwartek, 16 lutego 2023 r.

32. wzywa do podjęcia natychmiastowych działań, w tym zapewnienia odpowiednich przepisów i finansowania, aby skutecznie i szybko obniżyć emisyjność procesów produkcyjnych w istniejącym unijnym przemyśle nawozowym w celu położenia kresu zależności od gazu ziemnego i udostępnienia rolnikom w UE nawozów odnawialnych, wolnych od paliw kopalnych i niskoemisyjnych;
33. zauważa, że rosyjski gaz wykorzystywany do produkcji nawozów przyczynia się do finansowania wojny w Ukrainie; wzywa w związku z tym do jak najszybszego udostępnienia wystarczających zasobów, aby położyć kres zależności od tego gazu;
34. podkreśla, że należy przyspieszyć proces dekarbonizacji oraz zwiększania zrównoważonego charakteru i odporności przemysłu nawozów azotowych poprzez wykorzystanie do produkcji nawozów energii z wolnych od paliw kopalnych, niskoemisyjnych i odnawialnych źródeł energii oraz składników odżywczych pochodzących z recyklingu, w szczególności azotu pochodzącego z kompostowania nawozu naturalnego, w celu zmniejszenia zależności od gazu ziemnego; w związku z tym wzywa Komisję do przedstawienia nowych wniosków, które przyspieszą tworzenie małych i średnich biogazowni do produkcji nawozów i energii w całej Europie, przy strategicznym skoncentrowaniu się na perspektywie regionalnej, aby pomóc rolnikom w tworzeniu zrównoważonego unijnego łańcucha wartości, co zmniejszy zależność UE od państw trzecich; zwraca uwagę, że wzrost liczby zakładów fermentacji beztlenowej w rolnictwie, których głównym celem strategicznym jest produkcja biometanu i produktów pofermentacyjnych, nie powinien odbywać się wyłącznie kosztem finansowania w ramach WPR;
35. wzywa Komisję do zaproponowania średnio- i długoterminowych środków politycznych umożliwiających stosowanie produktów RENURE przez zaklasyfikowanie ich jako substytutu nawozów chemicznych na podstawie kryteriów naukowych, co pozwoli rolnikom zmniejszyć ich zależność od nawozów chemicznych i zwiększyć obieg zamknięty w gospodarstwach rolnych przez waloryzację odpadów takich jak obornik;
36. zwraca uwagę na potencjał morskiej energii wiatrowej w Europie w zakresie wytwarzania energii elektrycznej do produkcji wodoru i amoniaku; wzywa Komisję, by zbadała wykonalność zintegrowanego modelu produkcji amoniaku zarówno jako zrównoważonego paliwa dla transportu morskiego, jak i jako zrównoważonego źródła nawozów;
37. wzywa Komisję do przedstawienia oceny skutków, obejmującej kompleksową analizę zaopatrzenia rolnictwa UE w składniki odżywcze z nawozów mineralnych, organiczno-mineralnych i organicznych, z naciskiem na długoterminowy cel dotyczący zapewnienia samowystarczalności w zaopatrzeniu w składniki odżywcze;
38. podkreśla, że niezbędne jest opracowanie wytrzymałych próbek czasu terminali skroplonego gazu ziemnego (LNG), które ułatwią obsługę zarówno wodoru, jak i amoniaku;
39. podkreśla, że należy usprawnić nawożenie i poprawić efektywność wykorzystania składników odżywczych przez rolników dzięki zachęcaniu do zrównoważonego rozwoju i optymalizacji, w szczególności poprzez dostęp do dostosowanego do potrzeb doradztwa technicznego, cyfryzację, innowacje, praktyki rolnictwa precyzyjnego i narzędzia zarządzania składnikami odżywczymi umożliwiające poprawę praktyk rolniczych, jak również dzięki priorytetowemu traktowaniu i wspieraniu praktyk agroekologicznych; podkreśla, że osiągnięcie tego celu wymaga wysiłku finansowego;
40. dostrzega postęp osiągnięty w zastępowaniu nawozów sztucznych dzięki rozwiniętym, nowoczesnym metodom agroekologicznym stosowanym w codziennych praktykach rolniczych w innowacyjnych gospodarstwach; apeluje o rozpowszechnianie tych praktyk za pośrednictwem usług doradczych, wymiany wiedzy między rolnikami oraz za pośrednictwem szkół;
41. wzywa, aby położono większy nacisk na gospodarkę o obiegu zamkniętym i agroekologię, a tym samym do położenia większego nacisku na badania naukowe – w ramach programów badawczych UE – dotyczące rozwoju innowacji, w tym poprzez przyspieszenie wykorzystania RENURE, oraz na wspieranie ponownego odkrywania, rozpowszechniania i wymiany wiedzy, metod i innowacji agroekologicznych, w szczególności za pośrednictwem szkół rolniczych i usług doradczych, w celu opracowania nowych nawozów lub innych alternatyw oraz wspierania rolnictwa precyzyjnego;
42. wzywa Komisję do gromadzenia oraz udostępniania państwom członkowskim informacji i doświadczeń dotyczących praktyk takich jak optymalizacja stosowania nawozów, recykling składników odżywczych czy stosowanie alternatywnych składników odżywczych, nie zapominając o jednoczesnym uwzględnieniu informacji o przeszkodach w zwiększaniu skali stosowania tych alternatywnych rozwiązań oraz sposobach eliminacji tych przeszkód; zachęca do wdrożenia i zwiększenia skali stosowania narzędzia dotyczącego zrównoważonego gospodarowania składnikami odżywczymi (FaST) na szczeblu państw członkowskich, aby zapewnić unijnym rolnikom zindywidualizowane i precyzyjne doradztwo w zakresie gospodarowania składnikami odżywczymi, w tym w zakresie wymogów dotyczących nawozów; popiera w tym względzie wdrożenie cyfrowych narzędzi wspomagających podejmowanie decyzji, zwłaszcza w projektach zbiorowych i spółdzielczych, aby przezwyciężać ograniczenia związane z małymi rozmiarami gospodarstw;

Czwartek, 16 lutego 2023 r.

43. zwraca uwagę na ważną możliwość zmniejszenia zbiorowej zależności od nawozów chemicznych w całej Unii przez skuteczniejsze wykorzystanie nawozu organicznego wytwarzanego przez zwierzęta gospodarskie, upraw wiążących azot, takich jak koniczyna, oraz technik gospodarowania składnikami odżywczymi; wzywa Komisję do zapewnienia wsparcia finansowego na rzecz wdrażania i rozwoju tych środków;
44. uznaje, że nawóz organiczny wytwarzany przez zwierzęta gospodarskie jest zasadniczym elementem przejścia na bardziej zrównoważone systemy żywnościowe i odgrywa kluczową rolę w wielu systemach rolnictwa ekologicznego;
45. wzywa Komisję, aby dywersyfikowała źródła nawozów, poszukiwała nowych złóż mineralnych i rozszerzała zrównoważoną eksploatację istniejących złóż w UE, aby zmniejszyć zależność od rynków zagranicznych i zachęcić do większej samowystarczalności; podkreśla, że UE musi w dłuższej perspektywie rozwijać ofertę nawozów organicznych i technik agroekologicznych, aby zmniejszyć zależność od nawozów azotowych;
46. apeluje o szybkie przyjęcie przepisów dotyczących nowych technik hodowli roślin, w tym w szczególności nowych technik genomowych, które zwiększą plony bez zwiększania zapotrzebowania na nawozy; wzywa Komisję i państwa członkowskie do wspierania badań i rozwoju w dziedzinie nowych technik uprawy roślin, w tym nowych technik genomowych;
47. wzywa Komisję do przeprowadzenia przeglądu wszystkich niewykorzystywanych możliwości produkcji nawozów w UE oraz do określenia, gdzie można by zwiększyć zdolności produkcyjne;
48. popiera produkcję nawozów ekologicznych z wykorzystaniem lokalnych zasobów i energii odnawialnej, takich jak amoniak odnawialny;
49. opowiada się za wykorzystywaniem roślin strączkowych do utrzymania i poprawy jakości gleby oraz apeluje o intensyfikację uprawy roślin strączkowych na szczeblu UE w celu zwiększenia różnorodności biologicznej i wiązania azotu bez szkody dla celu, jakim jest bezpieczeństwo żywnościowe; wzywa Komisję do jak najszybszego przedstawienia europejskiej strategii na rzecz białka ze szczególnym uwzględnieniem w niej roślin strączkowych, aby umożliwić poprawę praktyk rolniczych;
50. podkreśla, że niezbędne jest wspieranie badań nad składem gleby i pierwiastkami śladowymi na poziomie gospodarstwa; podkreśla, że taka wiedza umożliwi rolnikom planowanie skuteczniejszych działań w zakresie nawożenia, uprawy i gospodarowania glebą i stwarza podstawę dla zrównoważonego systemu zmianowania upraw; wzywa Komisję, aby ustanowiła inicjatywę „Bezpłatne badanie gleby”, zgodnie z zapowiedzią zawartą w strategii UE na rzecz ochrony gleb 2030, oraz zapewniła wsparcie techniczne i finansowe w formie ekoprogramu lub środka w ramach drugiego filaru;
51. podkreśla znaczenie zmianowania upraw dla żyzności gleby;
52. podkreśla, że niezbędne jest zapewnienie rolnikom dalszego wsparcia finansowego na wykorzystywanie wapna, upraw koniczyny i muraw wielogatunkowych, aby pomóc rozwiązać problem naszej zbiorowej zależności od nawozów i osiągnąć cele strategii „Od pola do stołu”;
53. zachęca do częstszego stosowania biostymulatorów z myślą o optymalizacji nawożenia dzięki poprawie absorpcji i efektywności składników odżywczych, zwiększenia odporności upraw na stres abiotyczny spowodowany skutkami zmiany klimatu, takimi jak susza i ekstremalne temperatury oraz do poprawy wydajności upraw; w związku z tym wzywa Komisję do inwestowania w wiedzę fachową i w zwiększanie liczby ekspertów do dyspozycji Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności, oraz do przyspieszenia oceny i zatwierdzania nowych biostymulatorów;
54. przyznaje, że rolnictwo ekologiczne jest mniej narażone na wzrost cen, jednak do czasu przejścia na stosowanie nawozów zrównoważonych przemysł nawozowy w UE musi mieć dostęp do przywozu, w tym gazu, niezbędnego do produkcji nawozów w samej UE oraz zapewnienia, aby perspektywy zbiorów w UE nie były zagrożone; wzywa Komisję do przyspieszenia realizacji środków określonych w jej komunikacie w celu zajęcia się zagrożeniami i słabymi punktami stwierdzonymi za pomocą europejskiego mechanizmu gotowości i reagowania na kryzysy związane z bezpieczeństwem żywnościowym;
55. ponadto zachęca do stosowania kompostu i innych polepszaczy gleby w celu poprawy zdrowia i żyzności gleby, a jednocześnie przyczyniania się do walki z suszą, biorąc pod uwagę właściwości tych produktów pod względem magazynowania wody;

Czwartek, 16 lutego 2023 r.

56. zauważa, że podtlenek azotu odpowiada za znaczną część emisji w UE pochodzących z rolnictwa, i w związku z tym apeluje o stosowanie i priorytetowe traktowanie nawozów niepowodujących emisji podtlenku azotu;
57. z zadowoleniem przyjmuje zapowiedź Komisji dotyczącą planu zintegrowanej gospodarki składnikami odżywczymi; opowiada się za uznaniem, że zrównoważone odżywianie upraw ma zasadnicze znaczenie dla zdrowych gleb i produkcji żywności, oraz za bezstronnym poszukiwaniem alternatywnych strumieni ubocznych bogatych w składniki pokarmowe i alternatywnych źródeł energii oraz propaguje wykorzystywanie wszystkich bezpiecznych bioodpadów i produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego; podkreśla, że plan zintegrowanej gospodarki składnikami odżywczymi powinien koncentrować się na większej efektywności wykorzystania składników odżywczych, zachęcać do rozwijania nawozów ekologicznych i optymalizować stosowanie nawozów mineralnych i organicznych dzięki rolnictwu precyzyjnemu, planowaniu gospodarowania składnikami odżywczymi, lepszemu składowaniu i transportowi oraz nie powinien tworzyć niepotrzebnych dodatkowych obciążeń dla rolników, przy pełnym poszanowaniu ograniczeń regulacyjnych i podejmowaniu środków ostrożności przeciwko oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe;
58. zauważa, że odchody ludzkie stanowią obecnie jedną z głównych niezamkniętych pętli obiegu składników odżywczych, ponieważ substancje odżywcze ze ścieków w większości nie wracają do gleb rolniczych; wzywa Komisję, aby silniej zachęcała do stosowania technik pomagających w odzyskiwaniu składników odżywczych z osadów ściekowych, w tym przez wprowadzenie kryteriów utraty statusu odpadu dla materiałów, które można odzyskać z oczyszczalni ścieków, oraz przez opracowanie kryteriów ich bezpiecznego stosowania na glebach rolniczych;
59. apeluje, aby obecność zwierząt gospodarskich na większości obszarów stała się długoterminowym celem polityki rolnej; uważa, że bardziej jednolita dostępność nawozów organicznych powinna być częścią strategii UE na rzecz rolnictwa;
60. wzywa do przeanalizowania możliwości rozszerzenia elastyczności regionalnej w ramach dyrektywy azotanowej, mając na uwadze cel polegający na zmniejszeniu zanieczyszczenia; wzywa Komisję, aby rozważyła przyjęcie przepisów dotyczących bilansu azotu na gospodarstwo rolne oraz odstępstw od pułapu 170 kg azotu na hektar rocznie w odniesieniu do nawozów organicznych i produktów równoważnych, z uwzględnieniem różnych warunków w poszczególnych państwach członkowskich i regionach o korzystnych warunkach klimatycznych, a także efektywnego stosowania nawozów, optymalizacji nawożenia, stosowania bioodpadów i wtórnych źródeł składników odżywczych oraz stosowania biostymulatorów;
61. wyraża zaniepokojenie brakiem przejrzystości na rynku nawozów i opowiada się za dalszymi działaniami na rzecz poprawy przejrzystości rynku nawozów i w odniesieniu do surowców wykorzystywanych do ich produkcji oraz udostępniania publicznie informacji na ten temat na poziomie zarówno UE, jak i globalnym; wzywa Komisję, aby ściśle monitorowała nadmierne zyski światowych producentów nawozów oraz, w razie potrzeby, badała, czy nie doszło do zawarcia porozumień kartelowych i powstania dominującej pozycji na rynku, badała możliwości opodatkowania nieoczekiwanych zysków oraz przedstawiała wnioski w tym zakresie w celu zwalczania nieuczciwej konkurencji; wzywa Komisję do utworzenia obserwatorium rynku zajmującego się monitorowaniem międzynarodowych i krajowych dostaw i zapasów nawozów oraz do ograniczenia wpływu spekulacji na rynek;
62. odnotowuje fakt, że mediana udziału energii i nawozów w całkowitych kosztach nakładów w państwach członkowskich UE na przestrzeni lat wynosi odpowiednio 8 % i 6 %, ale udział kosztów różni się znacznie w zależności od kraju i roku ⁽¹⁴⁾; w związku z tym uważa, że na czasie i stosowne jest przyspieszenie procesu konwergencji zewnętrznej, aby umożliwić rolnikom w tych państwach członkowskich, w których proces ten nie został jeszcze zakończony, sprostanie obecnym wyzwaniom;
63. wzywa Komisję do przygotowania globalnej strategii mającej na celu ograniczenie dominującej roli Federacji Rosyjskiej na światowym rynku nawozów i żywności, zwłaszcza w bezpośrednim sąsiedztwie UE i podkreśla potrzebę uniezależnienia się świata od rosyjskiego eksportu oraz stworzenia możliwości produkcji nawozów i żywności przy wykorzystaniu energii ze źródeł odnawialnych, wolnych od paliw kopalnych i niskoemisyjnych w sąsiedztwie UE i na świecie;
64. wzywa Komisję do uwzględnienia ocen skutków przeprowadzonych przez Wspólne Centrum Badawcze, w których ostrzega się przed negatywnymi skutkami, jakie ograniczenie stosowania nawozów może mieć dla produkcji i bezpieczeństwa żywnościowego w perspektywie krótkoterminowej, gdy nie ma realnych alternatyw handlowych dla rolników;

o

o o

65. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Komisji i Radzie.

⁽¹⁴⁾ https://commission.europa.eu/publications/analysis-main-drivers-food-security_en